

Concept deelverslag van het verhandelde in de Statencommissie Leefomgeving (LEO)

van 01-12-2023

betreffende GEWIJZIGD Statenvoorstel inzake besluit tot indiening van een verzoek tot onteigening met het oog op de realisatie conform inpassingsplan van de reconstructie N280 Leudal

Statenkenmerk

G-23-006

Maastricht

01-12-2023

De voorzitter: Ik begrijp van de collega's dat de inspreker nog niet gearriveerd is. Hij of zij is wel onderweg. Dan is het aan de commissie of we toch beginnen of dat we even schorsen.

Mevrouw Wolters (PvdA): Voorzitter, Partij van de Arbeid wil graag even schorsen. De woordvoerder is nog niet aanwezig van de N280. De woordvoerder is Berghorst en die is nog niet ...

De voorzitter: Oké. En de overige collega's? Dus even schorsen.

[SCHORSING]

De voorzitter: Ik verzoek iedereen zijn plaats weer in te nemen. Goed alvorens we starten met de inhoudelijke behandeling van dit Statenvoorstel, geef ik eerst het woord aan de inspreker, de heer Bongers. Zijn tekst is al gekoppeld aan het agendapunt. Mijnheer Bongers.

De heer Bongers (inspreker): Ja ja dank u wel voorzitter.

De voorzitter: U krijgt van mij vijf minuten.

De heer Bongers: Oké, ik zal mijn best doen. Geachte leden van de commissie Leefomgeving. Dank dat ik voor u mag inspreken. Ik zal mezelf even voorstellen. Mijn naam is Thieu Bongers. Samen met mijn vrouw heb ik een melkrundveebedrijf aan de Keversbroek 2 in Kelpen-Oler, op 300 meter afstand van de N280. Ik ben hier samen met mijn buurman Bart Peeters, die zit daarachter. Hij heeft een akkerbouw-/vollegrondsgroenteteeltbedrijf. Hij dreigt 2,35 hectare kwijt te raken voor natuurcompensatie recht tegenover zijn bedrijfsgebouwen. En daarnaast raakt hij nog eens 7,10 hectare kwijt over een afstand van 2 km in de toekomstige tracé. Voor zijn bedrijf heeft dit ook grote negatieve consequenties. Naast het verlies van bijna 9,5 hectare landbouwgrond zal hij over een grote afstand moeten omrijden en blijven enkele restpercelen over waar je landbouwkundig niet veel meer mee kunt. En dan terug naar ons bedrijf. Onze koeien lopen het grootste gedeelte van het jaar buiten rondom onze stallen om daar weidemelk te produceren. Weidegang is gezond voor de koeien, waardoor minder eiwitrijk krachtvoer nodig is en weidegang zorgt daarnaast voor een lagere ammoniakuitstoot dan dat de koeien op stal staan. Naast de eigen weidepercelen van ons bedrijf in de directe omgeving hebben we al ruim dertig jaar 25 hectare natuurlijk grasland van Vereniging Natuurmonumenten. We proberen onze hele bedrijfsvoering zoveel mogelijk natuurinclusief te doen, waarbij we de impact op het milieu zo laag mogelijk houden. Zie het bijgevoegde overzicht van onze bedrijfsontwikkeling. Ons bedrijf bestaat over een maand 100 jaar. In dat overzicht staan de maatregelen die we nemen om kringlooplandbouw en natuurinclusiviteit te komen. De richting waar we met zijn alle naartoe willen. We staan positief tegenover het toekomstige tracé van de

N280. Het is een zeer drukke en gevaarlijke weg. De nieuwe weg met een ventweg voor agrarisch verkeer en fietsers zal een flinke verbetering zijn. Omdat ons bedrijf ruim 350 meter ten noorden van het tracé ligt, waren we altijd in de veronderstelling dat de aanleg van deze weg geen negatieve gevolgen voor ons bedrijfsdoel zou hebben. Voor het directe ruimtebeslag van de weg is van ons bedrijf geen grond nodig. Nou ja, eens kijken. Bij de tervisielegging kwamen we tot de ontdekking dat we dus wel in de natuurcompensatie zouden liggen. Ja, ze hebben dit gedeeltelijk gegrond verklaard. De natuurcompensatie is iets kleiner geworden, maar ja, het perceel dat je dan overhoudt, dat krijgt dan een U-vorm. Dat rode hebben jullie nodig en dit is wat wij overhouden. Nou dat is landbouwkundig ja, heel lastig te bewerken. Je hebt alleen maar kopakkers en je bent alleen maar aan het draaien. Dus ja, wat overblijft is voor ons, ja heeft ook een flinke negatieve waarde. Ja en daarnaast, ja, het verhaal van weidemelk. Ik zal het niet helemaal voorlezen. We krijgen daar een goede toeslag voor van Friesland Campina en dan leveren we nog VLOG-premie. Eens kijken ja, We hebben dus al elke keer, tijdens de inloop, tijdens de zienswijzen, tijdens het beroep hebben we gevraagd: kom praten. Kom in overleg om eventueel naar andere gebieden te kijken, zeg maar, waar een natuurcompensatie kan gebeuren. Ja na de zienswijzen is het een hele tijd stil geweest. Pas op 4 juli jongstleden is iemand van de Provincie bij ons geweest en heeft gezegd, van ... Ja, daar hebben we vooral gesproken: kijk naar alternatieve locaties, want die natuur hoeft niet per se daar te liggen. En ja, daar hebben we het over gehad en twee weken later komt er een aangetekende brief: Dit is het geldelijk bod, daar moet je het mee doen en er wordt met geen woord gerept over waar we op 4 juli over gepraat hebben. Op 30 augustus komt nogmaals zo'n aangetekende brief. Ja, en u zult begrijpen dat wij behoorlijk verbolgen waren over deze handelswijze van de Provincie, die zonder overleg stug en koppig over wil gaan tot onteigening, nota bene voor natuurcompensatie op afstand van de weg. We hadden nooit een fatsoenlijke onderbouwing gezien waarom de Provincie juist onze huiskamer nodig heeft en waarom alternatieve locaties niet geschikt zouden zijn. Ik was blij dat in aanloop van de vorige commissievergadering van 13 oktober contact met mij is opgenomen en dit agentpunt toen van de agenda is gehaald.

De voorzitter: Mijnheer Bongers, krijgt nog een halve minuut.

De heer Bongers: Oké ja. Er is toen dus wel overleg geweest met Gedeputeerde Demollin en daarna nog ambtelijk met de clustermanager en ecooloog. En ja, we hadden toen een alternatief perceel op afstand langs de Tengelroyse Beek. Als natuurpotentie zou dat veel meer waarde hebben. Ja, en jammer genoeg is dat nog niet tot een aankoop gekomen. Nou ja, wij vragen toch uitdrukkelijk van: Kijk daar nog eens goed naar. U kunt het ook zelf lezen, dan stop ik hiermee. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Bongers. Zijn er vanuit de commissie vragen? Mevrouw Van der Pol. Mijnheer Bongers eerst uw microfoon uit. Dank u.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Als melkveehouder wordt u geconfronteerd met best wel wat duurzaamheidsopgaves. In welke verhouding... Hoe ziet u dat in het licht van deze onteigening? Hoe kunt u die onteigening rijmen met de duurzaamheidsopgaves waarvoor u aan de lat staat?

De voorzitter: Mijnheer Bongers.

De heer Bongers: Ja, dit staat helemaal haaks daarop en wij moeten dus extensiveren, wij moeten meer

grond hebben om onze koeien te mogen houden. Ja, en als de Provincie nou ons grond gaat onteigenen, en vooral weidepercelen, dus waar de koeien kunnen lopen. U kunt mij ergens op afstand wel een stuk teruggeven, ja, daar ben ik misschien ook blij mee, maar daar kan ik niet met mijn koeien naartoe. Dus dan uiteindelijk zal ik mijn koeien dan misschien op moeten gaan stallen. Ja, is dat wat we willen?

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bongers. Iemand nog andere vragen vanuit de commissie? De heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, kunt u ons misschien een klein beetje meenemen in wat het dan bedrijfseconomisch voor u betekent dat u deze wissel moet maken. Betekent dat dat u er bedrijfseconomisch op achteruit gaat? Of dat u gewoon andere keuzes moet maken? U gaf net zelf al aan: wellicht minder koeien en meer van iets anders.

De heer Bongers: Ja, ik heb ook vaker overwogen om biologisch te worden, maar ja, dat gaat nu al helemaal niet hè, als je grond kwijt wordt. Je hebt juist meer grond nodig en ik heb ook van Natuurmonumenten grond. Ja, daar kunnen jongvee en droge koeien lopen. Dat is mindere kwaliteit gras dat daar groeit. Maar ja, als u mij grond afneemt, dan moet ik terug in mijn koeien sowieso. Maar ja, dan wordt de verdien capaciteit nog veel minder.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bongers. Nog meer vragen vanuit de commissie? Mevrouw Berghorst, PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, ik proef uit uw verhaal dat u eigenlijk heel erg teleurgesteld bent in hoe de Provincie zich gemanifesteerd heeft in dit traject. Heeft u in het verleden al eens eerder te maken gehad met een vergelijkbaar traject? En zit daar een duidelijk aanwijsbaar verschil in hoe het toen ging en hoe het nu ging? En kunt u ons daarin meenemen?

De heer Bongers (inspreker): Ja, ik heb het hier ook opgenomen. Ik heb met de ruilverkaveling Land van Thorn meegewerkt. Daar zou ik ook negatieve gevolgen van ondervinden, maar door te praten ... Daar is een bedrijf verplaatst. Mijn achterbuurman is 5 km verderop verplaatst. Daardoor kwam er grond vrij. De grond die ik aan natuur moest afstaan, heb ik aan natuur afgestaan en ik heb een gedeelte van zijn huiskavel erbij gekregen. Dus ik kreeg meer ruimte voor mijn koeien. En met de Tungalroyse Beek, die is vijftien jaar geleden, twaalf/dertien jaar geleden, krom gemaakt, gemeanderd. En met vijftientig boeren is daar twee jaar heel intensief gepraat, vanuit het waterschap, toen nog Peel en Maasvallei. En ja, uiteindelijk hebben ze 95% van de opgave gerealiseerd. De opgave van het waterschap: we willen maar 80% van die beek krom maken, maar uiteindelijk hebben ze bijna 100% gerealiseerd. Alleen het perceel dat mijn adviseur aanbiedt aan de Provincie, om daar die natuur, dat is het allerlaagst gelegen perceel langs die hele Tungalroyse Beek. Als ze dat perceel aan konden kopen, dan konden ze langs 10 km Tungalroyse Beek het water een halve meter opzetten en dan kun je miljoenen kuubs water in het gebied vasthouden, want dit is het allerlaagst gelegen perceel. En dat zou een geweldige kans zijn om te grijpen om dat zo te doen, zeg maar. Dan slaat u vijf vliegen in één klap: natuur, de boeren, de wateropgave. Alles wordt in een keer opgelost. Maar ja, de wil moet er zijn om dat te doen. Kom in het gebied kijken. Dan ziet u het met eigen ogen. Kijk, je kunt hier op kantoor blijven zitten en ook de ecologen. Volgens mij zijn ze nog niet ter plekke geweest. Ook de andere alternatieven die ik aangeboden heb van mijn eigen

grond om daar die natuur dus ... Ik grens aan alle kanten tegen de natuur aan.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bongers. We hebben nog een vraag van de heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja toch nog een vraag. U inspireert mij om een vervolgvraag te stellen. Wat is volgens u de reden waarom er dan niet naar uw voorstellen wordt geluisterd? Of waarom die voorstellen in de ogen van de Gedeputeerde of de ambtenaren minder toereikend zijn dan het voorstel voor uw eigen perceel?

De voorzitter: Mijnheer Bongers

De heer Bongers: Dank u wel. Het is vastgesteld. En ik denk: ja bij mij voor het huis ligt ook een ... [1:11:46] en daar maar rondom heen in. Dan hebben we ons daar... Is het gewoon, ja, of gemakzucht, dat weet ik niet, maar teken het daar maar in, dan ligt hij daar. Maar ze kijken niet van wie die grond is. Ook mijn buurman, die wordt nog veel meer benadeeld dan ik. Er is nu ook een natuurcompensatieperceel. Dat ligt 5 km van het traject af. Dus waarom hebben ze dat gekozen? Dus tussen hier en die 5 km ligt nog heel veel grond waar die natuur zou kunnen komen. Dus echt ja. En ik heb vaak genoeg gevraagd: Kom praten, kom praten, kom praten. Maar ja, je hoort niks. Kijk eens, ja, en dat vind ik gewoon jammer

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bongers. Mijnheer Ijpelaar nog een aanvulling.

De heer Ijpelaar (CDA): Misschien heel concreet. Welk argument is u verteld? Wat is uw verteld?

De heer Bongers: Ja, jongens. Die grond voor mij is wat lager gelegen grond. Daar gaat ook lager gelegen natuur verdwijnen langs de weg. Dus hoge percelen waren sowieso niet geschikt. Nou, ik heb ook een aantal percelen die wat lager liggen aangeboden. Ja, dat was allemaal te versnipperd en weet ik wat allemaal. Ja ik twijfel daaraan. Ja oké, ik ben dan geen ecoloog, ik ben wel gediplomeerd natuurbeheerder, maar ik ben geen ecoloog. Ja dat vraag ik me nog altijd af dus. En nu dat perceel wat wij ook voor ogen hadden, ja, dat – ik heb het net uitgelegd – dat heeft veel meer natuurpotentie dan de percelen van mij. En van mijn buurman dat ligt nog weer hoger. Dus waarom ze dat hogere perceel van de buurman dan gepakt hebben, ik weet het niet.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bongers. De heer Roso, JA21.

De heer Roso (JA21): Dank u wel. Maar ik hoor u zeggen dat er gewoon nog niemand is langs geweest. Is het puur op basis van theoretische modellen dan gebeurd of...

De heer Bongers (inspreker): Ja.

De voorzitter: De heer Bongers.

De heer Bongers: Ik ben toen op die inspraakmiddag geweest in 2021. Daar heb ik toen tegen de grondverwerver gezegd: ik schrok ervan dat mijn perceel was ingetekend. En toen zei ik al: ja, als jullie het volgende perceel, dat ook van mij was, pakken, dat zou al beter zijn. Dat grensde aan mijn perceel, maar

dat ligt verder van mijn huiskavel af. Maar ja, dan gaat ook bewegingsruimte weg, dus ik ben dat ook liever niet kwijt, maar... Ja en toen zei hij: ja, dien maar een zienswijze in. Ja, dat hebben we gedaan, met elke keer de vraag van: we willen praten. En toen hebben we beroep ingesteld tegen onze zin, want we hadden nooit niks meer gehoord. En toen 4 juli, afgelopen jaar, toen kreeg ik een telefoontje van iemand hier van de Provincie en die is toen komen praten. Ja, daar heb ik ook mijn ongenoegen gegeven en ik zeg: ja, ik vind het prima, maar jullie moeten toch echt naar alternatieven gaan zoeken. Ja, en toen was het PIP al vastgesteld, dus ja, en dan kan dat blijkbaar niet meer. Dan wordt het moeilijk. Kijk en nu komt het bij de Raad van State. Ja, dat weet ik niet wat de Raad van State zegt. Kijk ze kunnen de Provincie gelijk geven, maar ze kunnen ook mij gelijk geven. Maar als ze mij gelijk geven, dan heeft u ook een probleem.

De voorzitter: Dank u mijnheer Bongers. Ik dacht dat ik aan mijn rechterkant nog een vraag zag bij ... [1:15:01].

Spreker: Ja nee, die is al beantwoord door de laatste twee vragen. Eentje van mijnheer Ijpelaar en eentje aan de overkant, dus komt goed.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Bongers, dan dank ik u nogmaals voor het inspreken. U kunt plaatsnemen op de publieke tribune. En dan gaan we Statenvoorstel inzake besluit tot indiening van een verzoek tot onteigening met het oog op de realisatie conform inpassingsplan van de reconstructie N280 Leudal. We behandelen dit Statenvoorstel in twee termijnen. Per fractie krijgt u drie minuten en aan deze kant van de tafel houden wij het aantal interrupties bij. Ik geef om te beginnen het woord nu aan mijn rechterzijde. BBB, mevrouw Van der Pol.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Dank u wel voorzitter. Wij vinden dit een bijzonder moeilijk en pijnlijk dossier. Hier spreken we over onteigening. Onteigening is het zwaarste juridische rechtsmiddel dat we als overheid hebben en dat moet zorgvuldig worden ingezet. Als ik mijnheer Bongers hoor dat zijn huiskavel van zijn grondgebonden bedrijf wordt onteigend voor natuurcompensatie, dan is dat pijnlijk. Over de onteigening van het tracé hebben we geen enkele twijfel. Dat staat zonder twijfel vast. Daar zit een groot maatschappelijk belang aan. Natuurcompensatie kent alternatieven en wij willen dat die alternatieven zorgvuldig worden bekeken en afgewogen. Het voorstel zoals het er nu ligt, staat haaks op de andere opgaves die wij vragen van onze agrariërs. En daarmee voelen wij als BBB-fractie de schuring. Als ik dan kijk naar het Statenvoorstel, dan zie ik woorden van 'urgentie', 'tijdige realisatie'. We hebben het hier over een tienjarig traject. Dat is lang tien jaar. Dat is heel lang. Hoe kan het dat er in tien jaar geen gronden zijn verworven voor natuurcompensatie? Dit traject had de minste natuurcompensatie van alle tracés. Dus graag een uitleg hiervan.

Daarnaast staat er in het Statenvoorstel, bladzijde 9 punt 7 – en daar ben ik enorm van geschrokken - ik citeer: "Het tijdig inzetten van het onteigeningsinstrument schept duidelijkheid en vergroot daarmee de kans dat een minnelijke verwerving tot stand komt.". Als je werkelijk naar die woorden luistert. Met andere woorden: onder druk wordt alles vloeibaar? Iets met het mes op de keel afdwingen? En als we uiteindelijk onder deze druk niet buigen, barsten we dan maar? Is dit de overheid die wij willen zijn voor onze ondernemers? Graag reflectie van GS in combinatie met de titel van het coalitieakkoord: 'Iedere Limburger telt'.

In het proces tot dit Statenvoorstel tot het krijgen van de onteigeningstitels...

De voorzitter: U heeft nog dertig seconden.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Ik zal vaart maken, evenveel vaart als jullie met de onteigening trouwens.

De voorzitter: Moment, mijnheer Ijpelaar, CDA.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja met het risico dat ik coalitiepartners mag bevragen in de commissie, dan ga ik dat toch doen. Mevrouw Van der Pol geeft aan dat zij het tracétraject zeer zorgvuldig vindt en dat zij geen op- of aanmerkingen heeft en vervolgens haalt zij een passage eruit die gaat over de manier waarop wij de procedure inzetten. Maakt u daar dan een onderscheid tussen de natuurcompensatie en de manier waarop wij bij het proces tot onteigening inzetten bij het tracévlak? Of zegt u dat de manier waarop wij een infrastructuurproject inzetten voor beide geldt? Dat was mij niet helemaal duidelijk, mijnheer de voorzitter.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Nou, waar ...

De voorzitter: Mevrouw Van der Pol.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Oh, sorry. Waar mijn punt op slaat is vooral: hoe willen wij als overheid omgaan met onze inwoners. Dat het tracé onteigend, dat daar enkele onderdelen in het tracé onteigend moeten worden, dat begrijp ik Dat snap ik. Wij willen ook thuiskomen, onze gezinsleden ook. Alles daarboven. Maar als wij dit zo wegschrijven en zeggen dat dit normaal is en enige vorm van empathie ontbreekt, zeg ik: willen wij zo met elkaar omgaan? En die vraag wil ik wel oprecht stellen ja.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): U geeft een heel klein beetje antwoord, maar mijn vraag is. Het procesvoorstel zoals dat hier voorligt, de manier waarop wij een infrastructuurproject ingaan, dat we bij het vaststellen van een PIP ook de onteigeningsprocedure gaan inzetten. Vindt u dat we die manier moeten veranderen voor het gehele traject? Of vindt u dat we dat alleen voor natuurcompensatie moeten doen? Of moeten we in het vervolg nu niet meer op deze manier een infrastructuurproject aanvliegen? Dat is me niet helemaal duidelijk.

De voorzitter: Mevrouw Van der Pol.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Ik wil dat het proces zorgvuldig wordt doorlopen en dan specifiek met betrekking tot natuurcompensatie.

De voorzitter: Vervolgt u uw ... Een halve minuut.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Ja. Dit gaat niet van mijn dertig seconden af. In het proces tot dit Statenvoorstel komen en het krijgen van die onteigeningstitel zijn zaken niet goed gegaan. Hoe is dit ontstaan? Hoe gaan we het oplossen? En hoe willen we dat verkopen?

Nou, daarnaast wil ik graag GS oproepen om naast een overheid te zijn voor de natuur ook een overheid te zijn voor haar inwoners, zoals mijnheer Bongers en zijn buurman en de natuurcompensatie daarmee op

een minnelijke manier te regelen. Als BBB-fractie zullen we ons beraden om invulling te geven aan onze bestuurlijke verantwoordelijkheid en bereiden hiervoor een motie voor ...

De voorzitter: Ik verzoek u af te ronden.

Mevrouw Van der Pol (BBB): ... om te borgen dat onteigeningsprocedures met de nodige zorgvuldigheid worden omkleed en nog beter in totaliteit worden voorkomen. En ik roep dan ook de collega's Statenleden op om dit zo min mogelijk politiek maar echt als mens te behandelen. Hoe staan we hierin en hoe willen we met elkaar omgaan?

De voorzitter: Dank u, mevrouw Van der Pol. Dan ga ik naar het CDA. Wie kan ik het woord geven? De heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ja enkele maanden geleden zagen we dit stuk voor het eerst en toen dachten we: wat fijn dat we eindelijk een volgende stap kunnen zetten in het project N280. Een degelijke laatste stap ware het niet dat ik een heel kleine zin had toegevoegd met: ik zie twee stukken natuurcompensatie en daar zien we wat weinig uitleg. Nou ik was gelukkig niet de enige. Er waren anderen die zich daar ook druk over maakten en zo ontaardde dit stuk toch in een wat problematisch stuk. Jammer, want er is een heel degelijk proces aan vooraf gegaan rondom het vaststellen van dit PIP en het maken van de N280. Het CDA staat ook voor degelijk bestuur en wat ons betreft is er een heel degelijk proces aan vooraf gegaan, maar we hebben op dit moment te maken met natuurcompensatie of op dit moment, sinds enige tijd al te maken met natuurcompensatie in infraprojecten. En ja, wellicht goed dat het nu een keer fout gaat. We komen erachter dat natuurcompensatie natuurlijk best voor interpretatie vatbaar is, hè. We hebben een inspreker gehad. Die heeft een heel andere visie op natuurcompensatie dan de Provincie. Dus wij zijn ook heel erg benieuwd hoeveel ruimte er nu is in de interpretatie rondom natuurcompensatie. De inspreker geeft net ook aan dat hij met ecologen heeft gesproken. Wie heeft de lead in dit kader? Gaat het puur over een technische berekening rondom stikstof of heeft natuur en ecologie in deze de lead en bepalen wij of een project geschikt is ter natuurcompensatie op het moment dat dit ook iets toevoegt aan bijvoorbeeld onze natuuropgaven? Dus dat zijn wel allemaal vragen die wij hebben naar aanleiding van dit stuk. En wij vragen ons ook af wat de Gedeputeerde nu nog heeft gedaan in de afgelopen periode, want het stuk is terecht ook uitgesteld. Dat is ook goed. We zijn tot de conclusie gekomen – we hebben ons kwetsbaar durven opstellen – dat de burger een heel terecht bezwaar heeft. We vinden ook dat we die gehoord moeten zien. Alleen wat ik mis, is dat proces ten opzichte van het vorige stuk en nu. En daar heb ik eigenlijk in het stuk niks meer over kunnen lezen, wat er nu gebeurd is. Dus een aantal woordjes is veranderd, maar ... Ja, dat is wel heel belangrijk voor ons als commissie. Waarom hebben we dit stuk nu geparkeerd? En waarom is nog steeds de inspreker ontevreden? Dus die stappen hoor ik heel graag van de Gedeputeerde en zeker ook omdat onze collega's hier aan de linkerkant nog steeds ook heel veel zorgen hebben bij datzelfde stuk, daar heel veel inspanningen in hebben geleverd en we uiteindelijk nu nog niet tot een bevredigend resultaat zijn gekomen met elkaar. Dus dat is wat het CDA betreft heel erg belangrijk en ik hoop dat we daar antwoord op kunnen krijgen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u mijnheer Ijpelaar. Een vraag van de heer Roso, JA21.

De heer Roso (JA21): Ja, een vraag aan mijnheer Ijpelaar. U geeft aan: de procedure vinden wij goed doorlopen, maar toch is dit de conclusie die je zelf uiteindelijk trekt. Hoe strookt dat met elkaar?

De voorzitter: De heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Dat is een beetje dezelfde vraag die ik aan de BBB stelde. Wat ik bedoel te zeggen is dat we de procedure rondom het aanleggen van het tracé en de onteigening rondom het tracé, daar zien wij geen bezwaar tegen, ook de planologische vorming van het tracé van hoe we dat als project, als echt sec infraproject, met elkaar tot stand hebben laten brengen. Daar hebben we meer dan voldoende inspraak over gehad. Dat is heel vaak hier in de commissie teruggekomen. Dus sec het infraproject en ook de onteigening van de directe percelen aan het infra, dat vinden wij heel goed gegaan. Ware het niet dat er ook nog natuurcompensatie in dit project zit en daar hebben wij wel wat vraagtekens bij en ben ik heel benieuwd naar wat daar de beantwoording van de Gedeputeerde van is voordat ik een conclusie trek of ik vind dat het goed is gegaan of niet goed is gegaan.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ijpelaar. Geen verdere vragen? Het CDA. Wie kan ik het woord geven? Sorry VVD. Wie kan ik het woord geven? Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Nou, ik ben heel trots op mijn VVD-lidmaatschap, dus dat houden we ook zo.

De voorzitter: Excuses.

Mevrouw Koopman (VVD): Dank u wel voorzitter. Nou allereerst mijn complimenten voor Gedeputeerde Demollin. Wat goed dat u ter plaatse bent gaan kijken en gesprekken bent aangegaan met mensen en bedrijven die dit besluit treft of zou gaan treffen. En wat dat betreft bent u echt aan zet met het coalitieakkoord: 'Elke Limburger telt'. Kunt u aangeven wat er ten opzichte van oktober jongstleden, toen dit stuk eraf is gehaald, tot en met nu voor deze mensen en bedrijven veranderd is? Voor de VVD is natuurlijk de infrastructuur... Bereikbaarheid is natuurlijk een belangrijk punt. Voor ons als liberalen is als je gaat onteigenen van bezit, is dat wel een heikel punt. Wij zien wel een maatschappelijk belang, maar daarin zul je een heel goede communicatie moeten hebben. Als we kijken naar het stuk nu en we gaan kijken naar de N280 en dat je de doorstroom wil verbeteren en de bereikbaarheid, maar dat je ook gaat kijken naar de parallelle ontsluiting en erftoegangswegen, dan heb ik het volgende. Wij hebben vernomen dat bij de gemeente Leudal ze de gebiedsontsluitingsweg willen gaan afwaarderen bij de Kelperweg/Begijnhofweg. En aangezien er dan acht à negen zijwegen weg zullen gaan door de ontwikkelingen aan de N280, zal door de weg te gaan afwaarderen een probleem ontstaan met het oversteken van noord naar zuid voor onder andere het landbouwverkeer. En dan is mijn vraag: Is dit bij u bekend? En zo ja, betreft dit een nog op te lossen probleem of is er al rekening mee gehouden in dit plan? Natuurlijk hebben wij het PIP aangenomen en er staat een 4,5 meter halfverharding bij de Kasteelweg. Is er dan een bestemmingsplanwijziging nodig vanuit de Provincie en gemeente om de 7 meter, dus het optimale ontwerp, te kunnen realiseren? En zo ja, wanneer wordt dit opgestart? Verder is de Provincie Limburg verantwoordelijk voor een tijdige realisatie van de reconstructie van de N280 conform het inpassingsplan, de uitvoering van de grondverwerving en de noodzakelijke onteigening. En ik begrijp dat er nu een goede communicatie met de belanghebbende als uitgangspunt is en elk aankoopdossier een persoonlijke grondverwerver als eerste aanspreekpunt heeft. En dat is een mooie verbetering ten opzichte

van de eerdere communicatie tussen bewoners en grondeigenaren en de Provincie van de nog aan te kopen gronden. De bewoners en grondeigenaren zouden tegelijk met het bod voor de grondaankoop een onteigeningsbrief hebben ontvangen. Is inmiddels aan alle briefontvangers een uitleg over deze gang van zaken gegeven? En kunt u toezeggen erop toe te zien dat in de toekomst bij dit soort projecten speciale aandacht voor de wijze van communiceren de standaard zal zijn? Tot slot, naar aanleiding van de inspreker. Is bedrijfseconomische achteruitgang verdisconteerd bij het onteigeningsbod? Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koopman van de VVD. Gaan we naar de heer Van den Beucken van de partij LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dit stuk is natuurlijk al eerder voorbereid, hè? We hadden dat al eerder op de agenda staan. Ik zie eigenlijk ook vrij weinig reden om daar zwaar van af te wijken. Het is in ieder geval heel goed dat dit veel bewogen en langlopende dossier langzaam maar zeker richting daadwerkelijke realisatie gaat. Fijn dat die schop op termijn de grond ingaat en dat is heel erg belangrijk voor verbetering van de verkeersveiligheid en de doorstroming. En in dit dossier moet je vroegtijdig en proactief handelen, want ook hier is tijd geld, veel geld zelfs en tijd is hier ook nog uitgestelde verkeersveiligheid en doorstroming. En dat betekent dat we nu alvast moeten stellen welke grondstukken mogelijk niet tijdelijk en minnelijk verworven kunnen worden. Aan ons wordt gevraagd om de grote verzoeken tot een besluit tot aanwijzingen van de te onteigenen gronden. En die tekeningen die laten een sterk toegenomen ruimtebeslag goed zien en dat onderstreept waarom dit voorstel voorligt. Veel complexe taal, complexe tijdschema's zien we, maar eenvoudig gezegd is eigenlijk de boodschap van: ja, we willen dat werk nu gaan veilig stellen, hè, want dat staat er eigenlijk. Tegelijkertijd staat er ook dat er nog altijd inzet is op minnelijke schikking, ook als dit voorstel aangenomen wordt. Ja, en die minnelijke schikking, daar zijn we nu natuurlijk ook – als je de inspreker hoort – nog indringend mee bezig. We begrijpen in ieder geval dat er een flink aantal grondstukken al minnelijk verworven zijn. De rest zit in een onderhandeling. Maar toch hebben we nog wel zorgen uit de agrarische hoek en niet zozeer om de overdracht van de gronden ter plekke van het tracé, maar vooral de percelen voor de natuurcompensatie. We hebben het net gehoord, dus dat is niet anders dan twee maanden geleden. Een aantal bedrijven wil graag met de Provincie praten over alternatieve percelen voor natuurcompensatie en omdat het afstand doen van bepaalde percelen voor de natuurcompensatie, de bedrijfsvoering hard raakt, ja terwijl er ook andere percelen zijn, dat raakt gewoon. Dus we stellen eigenlijk dezelfde drie vragen en het College als we dat een tijdje geleden ook hadden willen doen. De eerste vraag is: Heeft de Provincie gereageerd op de alternatieve natuurcompensatiepercelen die de agrarische bedrijven voorgelegd hebben? En is bij de Provincie bekend waarom ze die alternatieven aanbieden? Twee: Was, is of gaat de Provincie verder met hen in gesprek over deze natuurcompensatiepercelen en oorden al deze alternatieve percelen serieus genomen en afgewogen? Drie: Hoe waren, zijn, worden de gemeente Leudal, de LLTB, Cumela daar goed in meegenomen? Nog één vervolgvraag. Ik citeer: 'Wettelijk is geborgd dat een onteigende geen nadeel ondervindt in zijn vermogenspositie als gevolg van de eigendomsontneming.' Einde citaat. Er is sprake van een volledige schadeloosstelling. Beperkt deze zich tot de waarde van de gronden of ook eventuele inkomensdervingen als gevolg hiervan of de kosten van nieuwe grond? Hoe zit dat met de schadeloosstelling als een deel van de gronden nodig zijn, maar door de afgenomen schaalgrootte het restant niet meer interessant is? Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van den Beucken. Mijnheer Roso, JA21.

De heer Roso (JA21): Ja dank u wel voorzitter. Voor ons als fractie is deze situatie wel lastig. We zitten als fractie erg in dubio met een dusdanig besluit om dwang toe te passen in het onteigenen en daarmee inbreuk te maken op het eigendomsrecht van zowel particulieren als ondernemers. De vraag rijst dan ook of er bij iets wat voor een Provinciebestuur een ogenschijnlijke administratieve handeling is, het besef wel doordringt bij de Provincie en bij de Gedeputeerde in hoeverre een dusdanige inbreuk ook bij de mensen zelf wordt ervaren. Als je gaat onteigenen zeg je eigenlijk: als u niet zelf akkoord gaat dan zorgen we daar wel voor. Op het moment dat u dat zegt in een andere context buiten, gaat het OM onderzoek doen of er geen sprake is van een bedreiging. Dus zo erg wordt het door de mensen wel ervaren. Helemaal in dubio zijn we dan ook omdat er nog een actieve zaken is bij de Raad van State en de inspreker geeft net aan dat het bij de Provincie eigenlijk een soort van ontbreekt aan gezond boerenverstand. We proberen mee te denken. Ik ben voorstander. Ik geef alternatieven aan, maar ja, ik kreeg nul op rekest. Ik hoor in twee jaar lang niks. En dan komen ze in een keer van: ja, en nu gaan we je onteigenen. Dan gaan we in ieder geval de procedure starten. We beginnen het wapen te trekken. Komt niet helemaal lekker over, ook niet naar de burgers toe, wat ook BBB heeft aangegeven.

De voorzitter: De heer Sol heeft een vraag.

De heer Sol (GroenLinks): Nou, ik zou ervoor willen waken om in deze bespreking taal te bezigen en woorden te gebruiken die insinueren dat er sprake is van bedreigen van fysieke veiligheid, Openbaar Ministerie, wapens. Ik neem daar even heel ver afstand van. Daar laat ik het bij.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Sol. De heer Roso.

De heer Roso (JA21): Daar wil ik best op reageren, voorzitter. Het is meer hoe het overkomt als je de grote machtige overheid tegenover je hebt staan. Het gaat niet per se om de fysieke veiligheid zoals die genoemd wordt, maar met name ook wel de druk die daarmee gepaard gaat als je als kleine persoon in een keer tegenover de overheid komt te staan.

De voorzitter: Er is een vraag of opmerking van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Het is een vraag en ik probeer even te verwerken wat u zegt. Bedoelt u nou dat u het gevoel heeft dat wij de procedure zoals die is vastgelegd in de wet, waarbij je naar een X-aantal waarschuwingsmomenten, of in ieder geval een X-aantal momenten, een **onteigenings...** [1:36:03] gaat halen. Trekt u in twijfel of wij de wet gevolgd hebben, zoals die door de Nederlandse staat is vastgelegd? Of bent u het niet eens met de wet? Hoe moet ik het zien?

De voorzitter: De heer Roso.

De heer Roso (JA21): We moeten heel erg goed opletten in tot waar we de overheid zich begrenst. Het eigendomsrecht is natuurlijk een heel erg ... Het is een heel erg grove maatregel als mensen daaraan gaan zitten. En het is niet of de wet wordt gevolgd, maar ook in de geest van de wet ... [1:36:40] op.

De voorzitter: Mijnheer Roso gaat u verder met uw betoog.

De heer Roso (JA21): Even kijken waar ik was gebleven. Er wordt aangegeven inderdaad dat er geen overleg is geweest en medewerking wordt aangeboden en er waarschijnlijk niks mee wordt gedaan, aldus de inspreker. Hoe staat dat dan in verhouding met het coalitieakkoord en de informatievoorziening? Ook omdat de inspreker aangeeft dat het bij het PIP pas was te zien dat het om zijn gronden zou zijn gegaan. Afrondend, voorzitter. In de basis zijn wij niet tegen aanpassing van de N280 en de weg en de veiligheid die dat gaat bieden. Wel worden er nu, naast andere dossiers, ook vragen gesteld door burgers omtrent de houding van de Provincie en de informatieverstrekking. Hoe gaan we dit in de toekomst voorkomen en oplossen? Daar wil ik het bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Roso, JA21. Dan gaan we naar de PVV, de heer Bosch.

De heer Bosch (PVV): Ja, voorzitter, wij hebben maar één vraag op dit moment. Wat is de definitie van minnelijke schikking? Hoe definieert de Provincie het minnelijk maken van iets? Wat houdt dat in?

De voorzitter: Dank u wel voor de korte bijdrage. Dan gaan we naar de heer Loomans, Horizon.

De heer Loomans (Horizon): Ja dank u wel voorzitter. Ja er is al heel veel gezegd, dus ik zal het kort houden. Ik ben in principe geen fan van meer asfalt, maar aan de andere kant hebben we het hier eigenlijk over een reconstructie. Dus we zullen maar zeggen dat de hoeveelheid meer asfalt die er komt behoorlijk beperkt is. En gezien de verkeersbelasting en de veiligheid op de N280 zijn hier toch een ingreep en een reconstructie wel heel hard nodig. Ook is de hoeveelheid gronden die moeten worden geworven gelukkig heel beperkt. En als verwerving niet anders kan, dan blijft er nog maar een mogelijkheid over en dat is onteigenen. Ik ben onbekend met de situatie van de inspreker, dus daar kan ik inhoudelijk verder weinig over zeggen. Ik neem wel aan ... Of verzoek in ieder geval het College ... Of ik wil aandacht vragen voor het zorgvuldig doorlopen van de procedures en zo veel mogelijk in goed overleg en ruimhartig te compenseren, maar er ook voor te zorgen dat de reconstructie van die N280 wordt doorgezet en op schema blijft, want anders weten we al wat er met de kosten weer gaat gebeuren. Dus wat dat betreft: er botsen een paar dingen, maar ik hoop dat we daar op een nette manier allemaal uit kunnen komen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. Dan gaan we naar mevrouw Berghorst, PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja voorzitter dank u wel. Het schuurt een beetje dit verhaal. Het schuurt omdat we aan de ene kant allemaal vinden dat die – allemaal, tenminste dat proef ik wel dat er wel breed consensus is – N280 niet nog meer vertraging kan oplopen, maar tegelijkertijd schuurt het ook omdat er mensen zijn die in de knel komen hier. En ik denk dat we met elkaar moeten constateren dat de manier waarop deze onteigening gaat geen schoonheidsprijs verdient. En ik zou graag van GS een reflectie op deze casus krijgen. Ik heb gehoord dat de inspreker alternatieven aanbiedt. Ik vind dat ook heel mooi dat u dat doet en ik vraag mij af: Waarom? Ik begrijp dat die alternatieve kennelijk te laat zijn aangeboden, maar ik vraag me wel af of we daar niet toch nog een mouw aan kunnen passen. Dus die die vraag is voor het College: Hoe kunnen we toch kijken of we hier nog met elkaar uit kunnen komen? Ik doe dit soort dossiers al een tijdje. Ik heb heel erg het gevoel dat het hier echt wel gaat om een incident, maar dat kun je pas

echt weten als je de vraag stelt. Dus de vraag is: Is dit een incident? En met name dan: Hoe weet je nou of dit een incident is of niet? Kunnen we gewoon eens ... Je hoeft geen precieze cijfers te geven, maar als we terugkijken naar de afgelopen vier jaar: Hoe vaak hebben wij nou grond verworven? En hoe vaak hebben we dat moeten doen via een onteigening, via de CROW? Want dan weten we of dit een incident is of dat we dit eigenlijk standaard doen. En in het verlengde daarvan zou ik wel heel graag willen weten: Wat is nou eigenlijk de visie of het beleid van GS als het gaat om onteigeningen? Dus hebben we daarin een bepaalde escalatieladder die we hanteren? Streven we naar zoveel mogelijk minnelijk verwerven? Of pakken we direct de onteigeningstitel erbij zodra we de kans krijgen? Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Berghorst. Mijnheer Vaessen, D66.

De heer Vaessen (D66): Dank u wel voorzitter. Ook dank aan de inspreker. Ik hoor ook straks graag van het College een reflectie op de inspraakreactie van de heer Bongers en ook op de door hem aangedragen alternatieve percelen die hij geschikter acht voor natuurcompensatie. Om de reconstructie uit te kunnen voeren conform het vastgestelde PIP moeten er natuurlijk gronden worden verworven ook voor natuurcompensatie, want we gaan ook ingrijpen in het landschap als we grote reconstructies doen. Het is op zich niet ongebruikelijk dat we, om heel dure vertragingen op infraprojecten te voorkomen, parallel aan de trajecten om minnelijke verwerving mogelijk te maken, wel procedureel al mogelijk maken om dat ultimatum remedium van onteigening – dat we liever niet inzetten – in te zetten als het echt niet anders kan. Dan is het wel belangrijk dat je heel goed blijft communiceren en dat ook in het hele proces doet met betrokken mensen, de Limburgers die het raakt. Het belang van deze reconstructie – dat proeven we wel meer in de commissie – dat ziet men eigenlijk in consensus in de Staten wel. Het is heel belangrijk voor de bereikbaarheid van Midden-Limburg en ook voor het vestigingsklimaat in Midden-Limburg. En wij zien natuurlijk het liefst dat er sprake kan zijn van minnelijke verwerving en dat dat succesvol verloopt. We rekenen er ook op dat het College daarop blijft inzetten. In het tweede beslispunt van het stuk is opgenomen dat het College mandaat vraagt om, wanneer blijkt dat er percelen niet nodig zijn voor het uitvoeren van het project, die weer uit dat onteigeningsverzoek te halen. Ik weet niet of dat een rol kan spelen bij de percelen waar de heer Bongers over spreekt. Dat kan ik natuurlijk niet beoordelen. Maar dat horen graag van het College. En wilt u ons in elk geval, wanneer er straks percelen uit het verzoek gehaald kunnen worden, daarover informeren? En dat is het voor zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Vaessen. De heer Erkamp, 50PLUS.

De heer Erkamp (50PLUS): Ja dank u wel voorzitter. Nou, de inspreker was duidelijk wat het probleem is met de Provincie. Er is al veel gezegd hier in de groep over het probleem. Om herhaling te voorkomen, heb ik enkele vragen. Gisteren hebben we een hele tijd gesproken over participatie. Dit is nu een voorbeeld dat er niet gecommuniceerd wordt met elkaar. Hoe kan het zijn dat er zo weinig contact is geweest tussen de inspreker en de Provincie? En de laatste vraag: Hoe denken jullie het probleem op te lossen met de inspreker? Hoe gaan we verder ermee? Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Erkamp. Dan gaan we naar de heer Sol van GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u voorzitter. Ja er is inderdaad al veel gezegd. Ik zou hier willen stellen, in ieder geval, dat ja, compensatie is een onvervreemdbaar onderdeel van die PIP's. Dus ik zou ervoor

willen waken om onderscheid te maken in die zin dat als je bijvoorbeeld een asfalteermachine een andere route kan laten nemen waardoor je een onteigening zou kunnen uitsparen, dan is dat, denk ik, ook heel relevant. Nou dat is hier dan in ieder geval niet gelukt. De vragen die ik hierover heb, want ik voel dat schuren en die pijn ook wel, gaan over die alternatieven. De eerste vraag is: Zijn die überhaupt nog mogelijk zonder dat dat leidt tot uitstel? De tweede vraag is... Er is kennelijk wel gesproken over alternatieven. In welke mate hebben daarin aspecten als de kosten – zo er verschillen zijn – de ecologische waarde dan wel de stikstofbelasting een rol gespeeld? Want ook dat is mij niet helemaal duidelijk uit het dossier in welke mate dat een rol speelt. In welke mate hebben die drie aspecten invloed op het wegen van die alternatieven? Onteigening is inderdaad – het woord viel al net – het ultimatum remedium. Daar zullen we en daar zijn we ook, ook zelfs wettelijk, heel voorzichtig mee. Dat moet ook. Dat moeten we ook vooral zo houden. Maar het zit niet voor niks in de gereedheidskist. Het is een instrument en in incidentele gevallen zul je ernaar moeten teruggrijpen. Dat neemt niet weg dat dit dossier ook wat ons betreft wel tenminste de indruk wekt dat er steken zijn gevallen en dat communicatie en overleg veel beter hadden gekund, Maar dat is achteraf.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Sol. Gaan we naar SP de heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja dank u wel voorzitter. Als laatste ook nog heel kort voor mij. Onteigeningen willen we allemaal zoveel mogelijk vermijden vanwege ingrijpende veranderingen in levens van Limburgers. En als we horen wat de inspreker ons vertelt, lijkt het erop alsof we niet maximaal met hem en met zijn buurman hebben meegedacht. Klopt dat beeld?, is mijn vraag en GS. En dan mijn laatste punt naar de toekomst toe. Hoe gaan we deze vervelende discussies nog meer voorkomen? Niet alleen als het gaat wat betreft natuurcompensatie, maar bij projecten waarmee grondverwerving gemoeid is in het algemeen. Zijn er bijvoorbeeld niet op voorhand gebieden aan te wijzen voor natuurcompensatie voor provinciale infraprojecten waar we uit kunnen putten. Als idee. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Wolters Gregório. Dan zijn we aan het einde van de eerste termijn en dan wil ik het woord geven aan Gedeputeerde Staten. Wie van beiden? Mevrouw Demollin. U krijgt van ons twintig minuten.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank u wel voorzitter. Op de eerste plaats wil ik de insprekers – ik spreek even in meervoud omdat de heer Bongers het ook namens zijn buurman heeft gedaan – heel hartelijk danken voor de inbreng. Ik vind het bijzonder moedig dat ze dit hebben gedaan. En je voelt ook enorm eigenaarschap naar het landbouwwak, maar ook de emotie die dit geheel met zich meebrengt. En dat vind ik moedig dat jullie dit hier gedaan hebben. GS ziet de betrokkenheid en GS waardeert derhalve ook dat de insprekers positief staan tegenover de aanpassing van de weg. Dat staat buiten kijf, merk ik bij de insprekers. Er is naar alternatieven gekeken en die zijn ook met mijnheer Bongers besproken en die zijn toegelicht.

En ik wil in het algemeen zeggen – daar zijn meerdere vragen over geweest – ik betreur het, GS betreurt het dat de communicatie sinds juni 2022 absoluut niet vlekkeloos verlopen is. Ze zijn gewoon echt niet vlekkeloos verlopen. Dat is ook een van de redenen geweest dat ik dit stuk op 13 oktober van dit jaar van de agenda heb laten afhalen, omdat ik merkte dat er veel emotie op de lijn zat en dat er niet goed gecommuniceerd was. En sinds 13 oktober is er wel heel duidelijk aandacht geweest voor de intensivering van de communicatie, ook met de mensen zelf.

Dan zou ik willen beginnen met het beantwoorden van de vragen en ten geleide zou ik willen aangeven dat de Staten in juni 2022 het PIP hebben vastgesteld en dat iedereen het erover eens is dat het een gevaarlijke weg is waar sinds 2013 144 ongevallen zijn geweest. GS neemt, ook op dit moment, haar bestuurlijke verantwoordelijkheid in verband met het totale algehele belang. En ten opzichte van de realisatie van de weg moeten daarvoor ook diverse percelen worden verworven. En hetgeen vandaag voorligt, is de vraag van GS voor het zetten van een procesmatige stap voor het vestigen van een titel. Wij gaan nog niet onteigenen. We gaan niet onteigenen. Nee, we gaan vandaag een procesmatige stap zetten voor het vestigen van een titel en die titel die is nodig om als het echt helemaal niet anders kan, te gaan onteigenen voor de realisatie van het totale plan. En dat totale plan dat is de weg en alle bijkomende werken, zoals bermen, afwatering, geleidingsstroken en ook natuurcompensatie. En op het moment dat de titel gevestigd is, is het de wettelijke taak van GS om tot het moment dat de werken aan de orde zijn – en dat kan om een periode tussen twee en vijf jaar gaan – zich optimaal in te spannen om tot een minnelijke oplossing te komen. Om tot een oplossing te komen waarmee beide partijen kunnen mee instemmen. Dat is een wettelijke taak en dat gaan we ook doen. Dit voorstel is dus eerder van de agenda afgehaald in oktober, omdat GS van mening was dat een aantal aspecten niet goed genoeg was uitgezocht en ook omdat er veel emotie op de lijn was. Ik kom daar dadelijk bij de beantwoording van de vragen op terug, maar ik wil wel nog aangeven dat er sinds 13 oktober weer vijf ongevallen zijn gebeurd op de weg, waarbij bij één ongeval twee mensen naar het ziekenhuis zijn gebracht. Dus we hebben oog als GS voor alle aspecten van deze casus en werken heel hard aan de realisatie waar we alle facetten responsief behandelen.

Voorzitter, dan ga ik nu over tot de beantwoording van de vragen. En dan moet ik even kijken naar datgene waar de ambtenaren mij allemaal mee aan het helpen zijn.

De eerste vraag van de BBB was: Hoe kan het dat er na tien jaar nog geen percelen zijn gekocht voor natuurcompensatie? De percelen voor natuurcompensatie verwerven, dienen in relatie te staan met het betreffende project. Dus je kunt niet op voorhand strategisch gaan verwerven om die later in te zetten voor een project dat nog niet uitgedetailleerd is. En van de natuurcompensatiegronden zijn op dit moment 7 hectare aangekocht van de benodigde 13 hectare.

Dan is er een vraag over een term die op bladzijde 9 staat.

De voorzitter: Moment, mevrouw Demollin. De heer Ijpelaar, CDA.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, ik was even aan het wachten. Misschien dat de BBB nu gewoon vragen gaat stellen. Maar zal ik het dan doen? Ik vroeg me namelijk af. U gaf aan dat het niet mogelijk was om strategisch natuurcompensatiegronden te verwerven alvorens het project definitief is gemaakt. Dan bedoelt u, denk ik, dat de PIP definitief is vastgesteld. Maar ik geloof dat dat niet aan de orde is. Waar staat dat, dat dat niet kan, strategisch verwerven van gronden? Want dat doen we bijvoorbeeld bij andere infraprojecten ook ware het niet dat dat dan strategische verwerving is voor directe tracés, maar niet per se natuurcompensatie, staat in mijn geheugen. Maar waarom is dat bij natuurcompensatie dan anders?

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dat is een heel terechte vraag. Kijk er zijn twee dingen. Dat heeft enerzijds te maken met dat je gewoon strategisch gaat kijken waar we eventueel als Provincie zouden kunnen verwerven om natuurcompensatie in te zetten. In dit geval constateer ik – en ik zit hier sinds

23 juni – dat hier niet met die bril is gekeken. Dus dat betekent dat hier gekeken is naar de natuurcompensatie op grond van het PIP dat in 2020 is vastgesteld.

De voorzitter: Mevrouw Van der Pol, BBB.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Maar u zegt dus eigenlijk, als ik het goed hoor: Het is wel mogelijk om gronden aan te kopen, strategisch gelegen, om natuurcompensatie in te vullen.

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Het is mogelijk dat wij als Provincie, als we daar met die bril naar gaan kijken, als we ons tot doel stellen dat wij ook graag gronden willen aankopen om uiteindelijk natuur te compenseren, dan is het antwoord erop: ja

De voorzitter: Gaat u verder met de beantwoording.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Op pagina 9 staat een term waar mevrouw Van der Pol aan refereert en dan heb ik een heel lang antwoord. Het gaat over die, als ik het goed heb: onder druk wordt alles vloeibaar. Ik kan me voorstellen dat die term zo overkomt. Zo is hij echter niet bedoeld. Het is een juridische invulling van die term. Maar we nemen uw antwoord ter harte en **we zullen goed kijken hoe we dat op een andere manier formuleren**. Juristen hebben vaak wel eens de neiging om termen heel erg hard te schrijven, die hard kunnen overkomen, terwijl ze het misschien feitelijk niet zo bedoelen. We zullen ernaar kijken.

Dan is er een vraag met betrekking tot het proces om te komen tot het Statenvoorstel en tot die onteigeningstitel en dat een aantal zaken niet goed is gegaan. Dat klopt en dat is ook een van de redenen waarom ik dat voorstel op 13 oktober van de agenda heb laten afhaken, dat ik merkte dat die communicatie niet goed is gegaan. Los van het feit dat hier geen opzet aan ten grondslag ligt, maar we hebben sinds 13 oktober wel een intensief traject gehad, niet met de mensen buiten, maar ook de mensen intern, om duidelijk te maken dat het verstandig is om een veel empathischere en menselijkere toon aan te slaan als het gaat over deze zaken. Dat is een heel intensief traject geweest en dat hebben we ook doorlopen.

Dan geeft u nog aan een oproep aan de Staten om zorgvuldiger om te gaan met projecten ten aanzien van natuurcompensatie. Dat is ook iets wat hoort bij dat intensieve proces dat we intern nu aan het doorlopen zijn om te kijken hoe we dat op een goede manier kunnen doen, rekening houdend met alle facetten.

Dan ga ik over naar de beantwoording van de vragen van het CDA, waarbij u zegt: Hoeveel ruimte is er in de interpretatie van natuurcompensatie? Ook dat is juridisch vastgelegd en er is feitelijk weinig ruimte in die interpretatie. Helaas. En die percelen die voor natuurcompensatie in aanmerking komen, die dienen ook aan dezelfde voorwaarden te voldoen als percelen waarin in dat geval in de weg wordt voorzien.

Dan is er een vraag over wie in de lead is in dit kader. Nou, normaliter gaat een project ervan uit dat er onderzoek plaatsvindt naar het meest veilige en verkeerstechnisch wenselijke tracé van de weg. De percelen die daarbij geraakt worden die worden getoetst op de haalbaarheid van die realisatie. En hier is het zo dat, met betrekking tot die natuurcompensatie, gekeken is hoe je datgene wat aangetast wordt op een zo goed mogelijke manier – rekening houdend met het juridisch kader daarvan dat omschrijft hoe je

dat moet doen – ingevuld kan worden.

Dan is er een vraag over wat we in de tussentijd gedaan hebben. Nou, daar ben ik...

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar, CDA.

De heer Ijpelaar (CDA): De Gedeputeerde geeft aan dat dat kader heel eng is, hè, dus dat we daar eigenlijk maar heel beperkte speelruimte hebben. Dat was mijn vraag. Nu is mijn vervolgvraag daar ook wel op van: Kunt u dat dan ook als voorbeeld misschien wat duidelijk maken? In dit geval zijn er dus ook maar twee kavels. Ik weet niet hoeveel kavels ervan bestaan. Maar zijn eigenlijk ook alleen maar deze twee plekken mogelijk voor natuurcompensatie? Of geeft het kader ons ruimte om verschillende alternatieven te kiezen?

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Wat hier aan de orde is, is dat er vanuit datgene wat ik net omschreven heb, gekozen is voor de locaties die nu voorliggen en die locaties zijn opgenomen in het PIP dat ingediend is ter besluitvorming. Als uw vraag nu is: Hadden het ook andere locaties kunnen zijn? Dat zou heel goed kunnen, maar die zijn dus niet bekeken voordat de PIP werd ingediend. Dat betreurt ik. Ik zat toen nog niet op deze stoel. GS heeft toen op dat moment die afweging gemaakt en er is ook aangegeven dat de communicatie niet goed is gegaan. Ik kan u aangeven: op 13 oktober is het van de agenda afgehaald en op 16 oktober zat ik bij mijnheer Bongers aan tafel. En ook daar aan tafel zijn twee keer verontschuldigingen aangeboden voor het feit dat de communicatie niet goed is gegaan.

De voorzitter: Mevrouw Demollin, de heer Roso van JA21 heeft een vraag.

De heer Roso (JA21): Welke stappen zijn nu concreet ondernomen en vastgelegd om dit in de toekomst niet meer te laten voorkomen?

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dat is een heel terechte vraag. Die stappen zijn we op dit moment aan het uitwerken. We kunnen geen ijzer met handen breken en we willen dat ook eigenlijk los zien van deze casus. Een besluit dat in het vorige College en de vorige PS is genomen, ligt nu op mijn bordje om daar vorm en inhoud aan te geven. Ik doe dat zo goed mogelijk. Dit is wel een punt waarbij ik kijk van oké: Hoe kunnen we in de toekomst het een en ander voorkomen? Met wel, en dat heb ik ook in mijn betoog aangegeven dat ik optimaal die wettelijke taak ga inzetten om alsnog tot in alle hoeken en gaten tot een minnelijke oplossing te komen voor dit specifieke geval dat de inspreker heeft ingebracht.

De voorzitter: Gaat u verder met uw beantwoording.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Even kijken bij het CDA. Ja. Dat was de vraag waarom we dit stuk hebben geparkeerd en waarom de inspreker nog steeds ontevreden is. Dit traject, deze aanloop heeft tien jaar geduurd en het zijn zes weken sinds dat het de vorige keer van de agenda is afgehaald en het nu weer geagendeerd is. En in die tussentijd is er heel veel gebeurd. Alleen de realiteit is dat het PIP op dit

moment bij de Raad van State ligt. Een van de zaken die ik ook gedaan heb, is dat er een advies is ingewonnen bij de landsadvocaat om te kijken wat je ook eventueel nog aan de wisselingen van de percelen kunt doen. En dat zou ertoe kunnen leiden dat je in een situatie komt waarbij PS in een moeilijke situatie komt als bijvoorbeeld die procedure helemaal vernietigd wordt. En dat willen we als PS ook niet. Dat is niet in het kader van het belang van de weg. Dat is ook niet in het kader om nog ellenlange kostenverhogingen te krijgen. Dus gelet op dat feit zijn we gebonden aan de procedure die we nu in zijn gegaan. Dus nogmaals: we zijn als GS geconfronteerd met een besluit dat er al ligt. We hebben geconstateerd dat de communicatie niet goed gegaan is en we proberen ons zo optimaal en zo goed mogelijk in te zetten. En we blijven ons maximaal inzetten voor het verwerven van het behalen van een minnelijke oplossing zeker met de insprekers, maar ook andere mensen daar in dat gebied. We kunnen nu even niet veel in die procedure gaan wijzigen.

De voorzitter: U heeft nog tien minuten.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Oké. Even kijken. Op de vragen van LOKAAL-LIMBURG heb ik, denk ik, in datgene wat ik al verantwoord heb al een hele hoop antwoorden gegeven. Ook hoe de Provincie gereageerd heeft of de alternatieven van natuurcompensatie...

De voorzitter: Mevrouw Demollin, volgens mij zijn de vragen van de VVD nog eerst.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Oh, excuus.

Mevrouw Koopman (VVD): Nou ja, omdat u het rijtje afging, toen dacht ik: ik zit ertussen.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ja, dank u wel.

Mevrouw Koopman (VVD): Die trotse VVD'er.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ja, dank u wel ja. Dan wil ik even aangeven dat mijn collega, die even wat is gaan hoesten, de vragen op de verkeersaspecten gaat beantwoorden.

De vraag is of de brievenontvangers met betrekking tot onteigening, een toelichting hebben gehad. Nou, wat ik in ieder geval weet, is dat de brief niet gestuurd is naar de heer Bongers, naar de inspreker, maar dat die persoonlijk is afgegeven en ook daar een toelichting is gegeven op hetgeen in die brief staat. En ik kan u ook zeggen dat ik als Gedeputeerde heel nadrukkelijk naar de inhoud van die brief gekeken heb, zodat dat geen kille juridische brief is, maar dat dat een empathische brief is. Los van het feit dat dat niks afdoet aan de inhoud, want we zijn een overheid.

Wordt de achteruitgang van de bedrijfsopbrengsten verdisconteerd? Ja, dat is zo. Daar zijn ook wettelijke regels voor. Daar moeten we ons aan houden. We moeten dat evenredig doen, zorgvuldig, gelijkwaardig en daar wordt rekening mee gehouden.

Met betrekking tot LOKAAL-LIMBURG zie ik dat ik al een hele hoop vragen ...

De voorzitter: Mevrouw Koopman, VVD.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, daar ben ik weer. Ik had ook gevraagd om een toezegging of bij dit soort

projecten speciale aandacht voor de wijze van communiceren de standaard zal zijn.

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Daar kunt u van mij een toezegging op krijgen dat we dat gaan doen, waarbij ik wel wil aangeven dat we even kijken hoe we dat procesmatig goed gaan doen als het heel veel is. Dus wij kunnen gaan kijken hoe we hier vorm aan invulling aan geven, maar ik ben persoonlijk er heel erg voorstander van om met dit soort zaken, waar je komt aan de autonomie van mensen en de autonomie van bedrijven en iets wat mensen heel erg aan het hart gaat, op een heel empathische manier om te gaan.

Nou, dan kom ik tot de vragen van LOKAAL-LIMBURG. Nou een aantal dingen heb ik al beantwoord in zijn geheel, maar u hebt nog een specifieke vraag. Hoe heeft de Provincie gereageerd op de alternatieve natuurcompensatiepercelen? Kijk, de moeilijkheid zit in het feit dat dat we al in een bepaald proces zitten, maar we zijn wel met de heer Bongers aan de tafel, maar ook met anderen zijn we gaan kijken welke percelen in aanmerking zouden kunnen komen. En daarbij is altijd het fenomeen dat iemand met een hele hoop alternatieven komt, maar die moeten ook passen in het proces dat we als overheid zorgvuldig moeten doorlopen. Maar ook dat zullen we blijven doen. Dat past binnen datgene wat we gaan doen om tot een minnelijke oplossing te komen en we zullen ook naar alle alternatieven die er zijn in dat gebied de komende tijd blijven kijken.

De voorzitter: De heer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, voorzitter. Dank voor het antwoord. Ik probeer uit uw beantwoording ook fragmentarisch de dingen aan mijn vragen toe te wijzen. Het meeste heeft u beantwoord. Wat betreft de schaalgrootte van een bedrijf, want ja die kan ook van invloed zijn, hè. Als bepaalde percelen niet meer bij het bedrijf horen, dan verandert de schaalgrootte en ook daar zit winst- of inkomstenderving aan vast. Hoe wordt dat nou allemaal meegewogen?

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Nou, kijk, ik heb een agrarische achtergrond. Ik weet heel goed wat bedrijfseconomisch is en wat agrarisch economisch is. Wij kijken heel goed naar wat het in zijn totaliteit integraal betekent op moment dat je in je inkomsten en in je bedrijf achteruit gaat ten gevolge van het feit dat deze weg er moet komen. Dus daar kijken we naar.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel. Dan nog een aanvullende...

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Sorry voorzitter. Dan nog een aanvullende vraag op een eerder gestelde vraag. Want u heeft het gehad over alternatieven die aangedragen worden. Die kunnen lang niet allemaal in aanmerking komen. Daar heeft u ook een onderbouwing voor gegeven. Maar ik denk dat een stukje pijn nog altijd gezeten heeft in het feit dat er in die terugkoppeling van waarom die alternatieven dan niet in aanmerking kwamen, wellicht voor die datum in oktober iets mis geweest is. Is die

veronderstelling correct?

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ik wil geen ambtenaren tekort doen door aan te geven dat zij hun werk niet goed gedaan hebben. Hier werkt iedereen naar eer en geweten. Maar als u zegt dat er in de communicatie iets niet goed is gegaan, dan kan ik volmondig 'ja' daarop antwoorden.

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Het was ook op geen enkele manier de bedoeling om dat op deze manier neer te zetten. Dat snapt iedereen denk ik wel, toch?

De voorzitter: Mevrouw Demollin

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ja, dus wij kijken heel goed naar alle aspecten.

De voorzitter: Gaat u verder met de beantwoording.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ja. Dan ga ik de verder met de beantwoording van JA21. Ja en ook hier heb ik waarschijnlijk een aantal vragen al beantwoord, maar u hebt het over – en dat is in ieder geval wat mij overblijft in uw vragen – de grote machtige overheid ten opzichte van een bedrijf of een burger. Dat klopt en de waarborgen die de overheid daarvoor heeft is de Algemene wet bestuursrecht. Maar niettemin kan ik het gevoel niet wegnemen. Het enige wat ik kan doen, is met mensen rechtstreeks het gesprek aangaan en laten merken dat wij ook mensen zijn en het niet slecht bedoelen. Dus we proberen in ieder geval die communicatie echt te verbeteren en we hebben daar sinds 13 oktober ook echt stappen in gezet om dat te doen. Ik realiseer me ook dat we dat als overheid nooit helemaal goed kunnen doen, maar we werken er wel hard aan om in ieder geval daar zicht op te hebben.

De voorzitter: De heer Roso, JA21.

De heer Roso (JA21): Voor mij komt dat ook voort uit de zin die eerder al benoemd is, hè: Onder druk wordt alles vloeibaar. En als op die manier die communicatie ook uitgaat, dan komt die alleen maar toch nog harder binnen dan beoogd, op zijn zachtst gezegd.

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dat is helemaal terecht. Dat begrijp ik. En zeker op het moment dat je dat vanuit onze juridische perspectieven bekijkt, dan is daar geen slechte bedoeling bij, maar het kan heel anders over komen. De manier van kiezen van de woorden kan een bepaalde toon, een bepaald gevoel geven. En dat realiseer ik me.

Dan ga ik door naar de vragen van de PVV die aangeeft van: Kunt u een definitie geven van minnelijke schikking? Nou ja, dat kan een hele grote variëteit beslissen, maar het gaat erom dat je samen met gezamenlijk commitment, over en weer, zegt van: hier is een oplossing waar we ons allebei in kunnen

vinden. En dat is eigenlijk kort en krachtig de definitie van hoe we minnelijk tot een oplossing komen. Op het moment dat je er niet uitkomt, dan gaat een overheid zeggen van: we zullen toch die weg moeten realiseren, dan gaan we je onteigenen. Dat heet met een heel chique woord 'ultimum remedium', maar het laatste redmiddel om die weg toch gerealiseerd te krijgen.

De voorzitter: Mijnheer Van den Bosch, PVV.

De heer Van den Bosch (PVV): Er bestaat geen format voor hoe u ... [2:09:26] van minnelijkheid? We hebben daar geen formats voor?

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Nou, er is wel een aantal processtappen die doorlopen worden, maar meestal is het zo dat je toch probeert hier zoveel mogelijk vrijheid in te houden om beide kanten... Want het zou jammer zijn als dat ingekaderd wordt. Dus je probeert toch de vrijheid te hebben om samen, over en weer, dat gezamenlijk commitment te bereiken.

Dan ga ik door naar de heer Loomans van Horizon. Ik hoop inderdaad, ingaande op uw vraag, dat we er op een op een hele goede en nette manier uitkomen en dat we kunnen komen tot de reconstructie van de N280.

De vragen van de PvdA. Aan de kant niet meer vertraging en tegelijkertijd komen mensen ook in de knel. Ik verwijs graag naar de woorden die ik al heb gezegd: onteigening is natuurlijk niet iets gebruikelijks om te doen. Dat doe je alleen maar in het allerergste geval. En ik ga er echt heel erg hard aan werken, samen met alle mensen intern, om te kijken dat we tot een minnelijke oplossing komen. Maar we weten wel dat we rekening moeten houden met de procedure die nu loopt.

U geeft aan dat de alternatieven zijn aangeboden of te laat aangeboden. Die alternatieven die waren in het kader van het PIP dat vastgesteld is in juni '22, niet aan de orde. Daar is pas later mee gekomen. En in de nota van zienswijzen is er in de voorbereidingsfase van het PIP aandacht aan besteed en dat PIP is door PS vastgesteld en daarmee is de afweging van de voorheen ingebrachte eventuele alternatieven meegenomen.

Nou u vraagt nog naar de cijfers van de afgelopen jaren. Nou, een verzoekbesluit tot onteigening gebeurt vaak bij infraprojecten. Het is een verzoekbesluit, het leggen van een titel. En slechts in incidentele gevallen leidt dat tot feitelijke daadwerkelijke onteigening. Om een echt beeld te geven zou ik alle dossiers uit de afgelopen jaren moeten nagaan. Maar het beeld dat ik op dit moment heb gekregen van de ambtenaren, dat is dat in het merendeel van de gevallen minnelijke overeenstemming wordt bereikt.

En u vraagt ook wat de visie of het beleid is van GS. Nou, nogmaals: onteigening geldt echt altijd als het allerlaatste uiterste middel om tot grondverwerving te komen. En alleen indien er sprake is van een vastgesteld of onherroepelijk plan dat uitgevoerd moet gaan worden, kan die grondverwerving gaan plaatsvinden op deze manier als het ook urgent en noodzakelijk is.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst, PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, die laatste twee vragen stelde ik om te kunnen beoordelen of het in dit geval, in deze casus, om een incident gaat of dat er structureel wat mis is met hoe wij onteigenen of dit soort procedures doen. Dus mijn vraag aan u: Is uw indruk dat dit een incident is waarin het niet goed

gegaan is.

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ik zou willen voorstellen dat ik – ik voel dat ik behoefte heb om hier nog wat meer inhoud van te krijgen – dit met de ambtenaren oppak en dat we daar schriftelijk op terugkomen.

Dan ga ik naar de vragen van D66.

De voorzitter: Binnen hoeveel tijd verwacht u dat?

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Nou, als ik het zo mag doen, voorzitter, dan wil ik eigenlijk de beantwoording proberen samen te vatten van de partijen, want een hele hoop heb ik al gezegd.

De voorzitter: Nee, de toezegging.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Oh sorry, excuus. Heel goed. Ik zou willen vragen of ik daar medio of eind januari volgend jaar voor zou mogen gebruiken. Dank u wel.

Dan ga ik naar de vragen van ... Oh, sorry.

De voorzitter: Mevrouw Demollin, gaat u verder met de beantwoording.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: De vragen van D66. Er wordt aangegeven dat het niet ongebruikelijk is om parallel een onteigeningsprocedure te starten en toch goed te blijven communiceren. Nou dat onderschrijf ik helemaal. Dat doen we nu op dit moment. En nogmaals: we zijn niet aan het onteigenen, we gaan een titel vestigen en tot die tijd hebben we de wettelijke taak, maar ook los van die wettelijke taak vind ik het heel wenselijk om met mensen in gesprek te blijven.

U vraagt of PS hierover geïnformeerd kan worden. Nou we vragen PS niet om akkoord te gaan met die onteigening, maar met de voorbereiding daarvan. Wat ik net ook al zei.

Nou 50PLUS geeft aan dat er voorkeur is voor... Hoe kan dit gerijmd worden met participatie? Nou, dat vind ik een heel terecht punt. En ik heb in ieder geval met datgene wat we sinds 13 oktober van dit jaar aan het doen zijn, getracht om zoveel als mogelijk vanuit die participatieve gedachte – dus samen met de mensen – tot een oplossing te komen om enerzijds de weg te realiseren maar anderzijds ook om samen met deze mensen tot een minnelijke overeenstemming te komen.

Dan een vraag van GroenLinks of er nog alternatieven zijn die überhaupt mogelijk zijn zonder uitstel. Ik herhaal: het PIP ligt voor en de landsadvocaat heeft ook aangegeven dat je daar nu feitelijk niet aan moet komen. Als je dat gaat doen, leidt dat tot mogelijkerwijs een vernietiging van dat plan en dan zijn we, denk ik, nog verder van huis. Dus dat is een no-go op dit moment om dat te doen. Dat betekent niet dat we ook, als het PIP is vastgesteld, maar ook in de tussentijd blijven proberen een oplossing te vinden met de mensen die hebben ingesproken.

En de SP vraagt hoe we ervoor gaan zorgen dat we deze vervelende...

De voorzitter: Mijnheer Sol, GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Kunt u iets zeggen over stikstof en in welke mate dat wel of niet ook een rol speelt bij de keuze voor de percelen waar de natuurcompensatie op plaatsvindt?

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dan ga ik even vragen of de ambtenaren mij kunnen helpen en dan zal ik er in de tweede ronde op terugkomen.

Dan ga ik naar de vragen van de SP hoe we deze vervelende situaties en discussies in de toekomst gaan voorkomen. Dus niet alleen van natuurcompensatie, maar gewoon bij alle dossiers waar sprake is van grondverwerving. Een heel terechte vraag. En ook dit heb ik eigenlijk al met de ambtenaren uitgezet, want het gaat natuurlijk op meerdere fronten spelen en ook daar zijn we aan het kijken hoe we daar beter vorm en inhoud aan kunnen geven, zodat we ook dit soort situaties, waar de insprekers mee zitten, zoveel als mogelijk kunnen voorkomen als overheid. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Oké. Mijnheer Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel voorzitter. Ik zit hier natuurlijk als het andere belang van het College, het deel dat met name gaat over de weg zelf. En ik wil voordat we beginnen wel... U heeft gezien hoe het gevoel en het mee willen denken met de inwoners van Limburg voor dit College van belang is. Ik geloof dat de beantwoording van mijn collega daar al een heel mooi voorschot op heeft genomen. Ik wil de dank nogmaals aan de inspreker uitspreken.

En vanaf dat punt wordt het in een keer heel zakelijk in mijn betoog, want dit is na de Maaslijn het grootste project waar we met zijn allen op het gebied van infrastructuur voor aan de lat staan, ook in financiële zin. Dus vertragingen op dit dossier zijn enorm verstrekkend in de financiële gevolgen. Het goed doorlopen van juridische trajecten is dus ook van groot belang. Dus met de warmte en de compassie die daarbij hoort is het van belang om dit tot een goed einde te brengen in het belang van alle Limburgers. In de eerste plaats vanwege de verkeersveiligheid en in de tweede plaats vanwege de financiën. Twee zaken die ik toch mee wil geven.

En daaraan toevoegend: het is heel goed dat we tijdig op het spoor zijn gekomen van communicatie die beter kan, van gesprekken die we beter kunnen voeren en wat de leerpunten zijn naar de toekomst toe. Ik voeg daar ook aan toe – en dat moeten we ons met zijn allen even goed ter harte nemen – dat het feit dat we nu iemand tegenkomen waar de communicatie terdege niet juist is gelopen: als wij de armen openen en in iedere casus straks denken 'dit zal wel fout zijn gegaan' of 'we moeten hier de zaak repareren', dan biedt dat ook aan opportunisten – en dan bedoel ik zeker niet de casus zoals die nu voorligt, maar in de bredere zin – de optie om in de toekomst met processen, die altijd voor de rechter kunnen komen, een spel te spelen. Ik geef dat de Staten even nadrukkelijk mee, omdat we dat belang van onze Provincie en het algemeen belang ook zeker niet uit het oog mogen verliezen.

Dat gezegd hebbende. Sorry voor het empathische en het iets minder empathische lid van het College, maar dat zijn de twee zaken die wij proberen in balans te houden en waar we in de toekomst juist die krachtige lijn met zijn allen proberen te kunnen neerzetten.

Ik heb één vraag gekregen van mevrouw Koopman: Heeft u rekening gehouden met het overstekend landbouwverkeer? En ja: Heeft u rekening gehouden met het overstekend verkeer aan de ene kant en met de gevolgen van de afwaardering vanuit de zijde van Leudal? Ja, daar is rekening mee gehouden. Dat betekent niet dat alle knelpunten meteen zijn opgelost, maar samen met Cumela en de LLTB is en wordt

er gekeken naar hoe we daar een goede oplossing nog voor kunnen creëren. Er is twee, drie jaar geleden, volgens mij, een motie ingediend die het niet gehaald heeft, maar het signaal dat daarbij hoort was terdege duidelijk. Dus daar wordt mee gewerkt en daar kijken wij naar. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Kuntzelaers. Oké, mevrouw Koopman, VVD.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja dank u wel voorzitter. De tweede vraag betrof nog of er een bestemmingsplanwijziging nodig was in het kader van dat er 4,5 meter was opgenomen in het PIP terwijl er 7 meter nodig is voor de optimale realisatie van het projectplan bij de Kasteelweg gaat dat over. En of daar dus een bestemmingsplanwijziging in samenspraak met de Provincie en met de gemeente wordt ingezet. En zo ja, als dat is: wanneer?

De voorzitter: De heer Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel voorzitter. Het is mogelijk om na het vaststellen van een PIP een bestemmingsplanwijziging toe te passen. **Ik weet even niet of die fase nog doorlopen moet worden, of dat gebeurd is en of dat noodzakelijk is. Daar kan ik nog even voor u achteraan gaan.**

De voorzitter: Dank u wel. Niemand meer? Goed zo. Dan starten we nu met de tweede termijn. U krijgt anderhalve minuut per fractie en ik begin nu aan mijn linkerkant bij de PVV, de heer Bosch.

De heer Bosch (PVV): Ja voorzitter alles gehoord hebbende, hebben we natuurlijk ... Maar dat is niet de inzet van vandaag. We moeten een besluit voorbereiden om in ieder geval straks geen vertragingen te hebben. En ik denk dat wij daar als PVV heel wat jaren in hebben gestaan. We hebben het hele dossier meegemaakt. We weten hoe moeilijk het is gegaan. En ja, goed, we ontkomen er niet aan om toch het besluit te nemen. En wij zijn dan toch zover dat we zeggen: neem dat besluit maar en dien dat verzoek maar in. Dat is wat de PVV hiervan zegt. Ja? Doorgaan.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Bosch (PVV): Maar wel die minnelijke schikking goed in de gaten houden, want ik vind wel dat we daar zeer prudent mee moeten omgaan. Niet die mensen in de kou laten staan. Het liefst had ik ook nog dat we regelmatig een terugkoppeling daarvan krijgen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bosch. De heer Loomans, Horizon. Nee. Mevrouw Berghorst, PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik alleen maar zeggen dat voor ons een besprekingsstuk is, maar verder niets aan toe te voegen in de tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Vaessen, D66. De heer Erkamp, 50PLUS. Nee. De heer Sol, GroenLinks. Ook niet. De heer Wolters Gregório, SP.

De heer Wolters Gregório (SP): Niks nieuws, maar ik sluit me aan bij de woorden van de heer Bosch.

De voorzitter: BBB, mevrouw Van der Pol.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Dank u wel voor de uitvoerige beantwoording. Ik moet wel zeggen: ik denk dat uiteindelijk dus het hele gesprek gaat over artikel 2.6.3. van de Provinciale verordening over de term: zijn er geen reële alternatieven voor onteigening? En in die woorden denk ik dat we uiteindelijk de grond moeten vinden van wat wel en wat niet. En ik vraag me ook af hoe we dit nog kunnen borgen in het proces. Waarschijnlijk zullen we gewoon kritisch naar het proces moeten kijken, maar misschien kan de Gedeputeerde daar al iets over zeggen. Bij dezen wil ik inderdaad benadrukken dat de N280 door moet. Totaal echt geen discussie voor ons mogelijk. Maar het is voor ons natuurlijk wel een bespreekstuk.

De voorzitter: Dan gaan we naar het CDA, de heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, we hadden er graag een hamerstuk van gemaakt als het niet rondom de natuurcompensatie ging, Maar we willen dit wel aangrijpen om ook in breder verband nog even te kijken hoe we in de toekomst nu omgegaan met natuurcompensatie in infraprojecten. Dus voor ons een bespreekstuk en voor nu verder geen inbreng meer.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Ijpelaar. VVD, mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Ik ben eigenlijk nog op zoek naar of de Gedeputeerde een concreet antwoord kan geven – dus 'ja' of 'nee' – of een alternatief perceel buiten het PIP ingezet kan worden voor de benodigde natuurcompensatie. En verder is het voor ons ook een bespreekstuk.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van den Beucken, LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja dank u wel voorzitter. Ja, het schuurde wat vandaag, maar ik ben de beide Gedeputeerden wel erkentelijk voor de verdere uitleg en ook hoe u geacteerd heeft na de datum in oktober. Dat plaatst de zaken wel in een wat positiever perspectief. Ik denk dat we daar lering uit kunnen trekken. Wat vooral fataal is – maar dat is niet alleen met inwoners, maar ook met bedrijven – is radiostilte. Dat is gewoon killing, dus dat moeten we niet willen. Dat is, denk ik, de boodschap die we vandaag hebben. En natuurlijk is het die N280 van heel groot belang dat dat startschot zo snel mogelijk gegeven wordt, want we krijgen nog wel meer projecten waar we nog wat kostenverhogingen krijgen. Dat kunnen we hier echt niet gebruiken, dus in die zin nemen we alle zaken die zojuist allemaal over tafel gekomen zijn mee en maken daar een bespreekstuk mee.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van den Beucken. De heer Roso, JA21.

De heer Roso (JA21): Ja voorzitter dank u wel. Allereerst bedankt voor de beantwoording en ook de toezegging om wel daarnaar te gaan kijken naar de toekomst toe, naar de communicatie en dergelijke. Voor ons ook eigenlijk aansluiting bij de rest. Die weg, met name ook voor de veiligheid, die moet er gewoon komen en dan moeten we inderdaad geen vertraging oplopen, ook financieel niet. Maar ik wil me wel aansluiten bij de vraag die mevrouw Koopman stelt: Kan dat of gesplitst worden een keer of worden uitgeruild of iets in die richting, mocht het in een soort geval als nu toevallig nodig zijn? Daar wilde ik het bij

laten voorzitter.

De voorzitter: Dan gaan we naar de Gedeputeerde. U heeft een minuut of tien om de beantwoording te doen.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank u wel voorzitter. Op de vraag van mijnheer Bosch. Als ik het goed begrijp, zegt hij van: beste GS houd ons wat beter op de hoogte van wat de status is van het proces van de minnelijke schikking. Daar ga ik over praten en ik snap, gelet op het feit dat hier ook behoorlijk wat emotie in zit, dat het prettig is om te kunnen volgen wat GS nou eigenlijk doet. Omdat wij het ook belangrijk vinden dat er goed met die mensen wordt omgegaan, **gaan we ernaar kijken hoe we dat in een mededeling portefeuillehouder vorm kunnen geven.**

De heer Bosch (LOKAAL-LIMBURG): Dank u.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dan de vragen van mevrouw Van der Pol over de Provinciale omgevingsverordening. Zijn er geen reële alternatieven voor onteigening? Ik zou daar eigenlijk twee dingen op willen zeggen. Een algemeen iets, dat ik eigenlijk naar aanleiding van deze casus met de collega's aan het kijken ben hoe we dat eigenlijk breder kunnen bekijken en ook ervoor zorgen dat we leren van deze casus en naar de toekomst toe dat we daarop beter voorbereid zijn. Dat dit niet meer kan gebeuren. En in ieder geval sowieso een ... [2:27:45] verbetering van de communicatie op het moment dat dit aan de orde is.

Een ander aspect is. Specifiek in deze situatie is het zo – en dan kom ik ook op de vraag tegelijkertijd van mevrouw Koopman – dat de realiteit is dat we een PIP hebben dat vastgesteld is en dat nu bij de Raad van State ligt. Als we daar nu, lopende deze procedure, zaken uit gaan halen en nu al gaan zeggen dat we deze locatie gaan inwisselen met die, dan is het risico zeer groot aanwezig dat dat PIP wordt vernietigd. En dat willen we met zijn allen niet, zeker niet voor de datum van 1 januari 2024 als de Omgevingswet in werking treedt. Want dan treedt een totaal nieuw juridisch regime in.

Als je kijkt naar de realiteit, los van de juridische procedure, gewoon naar het land of ook een ander perceel gebruikt kan worden. Dan is het antwoord daarop 'ja', maar dat is onderdeel van de minnelijke verwerving of de minnelijke afspraken die we proberen te gaan maken met de mensen in dat gebied. En daarvoor is het goed om die twee zaken toch gescheiden te houden. We zullen nu de juridische trajecten moeten doorlopen. Ook om invulling te geven aan datgene wat mijn collega zegt: laten we nu niet ervoor zorgen dat we onder een nieuw juridisch regime komen te vallen waar er extra kosten zijn en wat ook echt niet toekomt aan het verbeteren van de verkeersveiligheid. Ik haalde niet voor niks aan dat er sinds 13 oktober van dit jaar tot nu weer vijf ongevallen zijn geweest. Maar dat we op moment dat dat PIP is gesteld – en hoe eerder, hoe liever – hebben we ook veel meer mogelijkheden om binnen dat hele gebied te kijken welke oplossingen er zijn, samen met de mensen in dat gebied. Daar wil ik het bij laten. voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Demollin. Dan concludeer ik dat dit Statenvoorstel als bespreekstuk doorgeleid kan worden naar de Provinciale Staten van 15 december.

En dan heb ik het volgende verzoek. Wil de commissie gaan lunchen of gaan we door met punt 7.3 en daarna lunchen. Lunchen. Overige collega's? Dan gaan we drie kwartier lunchen en dan schors ik de vergadering.

T9341 Gedeputeerde Demollin zegt toe om schriftelijk inzichtelijk te maken in hoeverre de door de inspreker geschetste casus tijdens commissievergadering LEO d.d. 1 december jl. een incident betreft voor het einde van januari 2024.

T9342 Gedeputeerde Demollin zegt toe Provinciale Staten te informeren over de bereikte minnelijke schikkingen binnen het project van de reconstructie van de N280 voor het einde van Q1 2024.

De commissiegriffier,

De voorzitter,

L. van Birgelen-Droog

Depondt-Olivers/Jenneskens